

Perspectief bestuurders en zorgprofessionals op IGJ-onderzoek bij calamiteiten in de medisch specialistische zorg

Als in een ziekenhuis of particuliere kliniek een calamiteit heeft plaatsgevonden, is de zorgaanbieder verplicht dat te melden bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Na de melding verzoekt de inspectie de instelling om zelf de calamiteit te onderzoeken, vast te leggen in een calamiteitenrapport en dat op te sturen naar de inspectie.

Op basis van criteria (zie art. 8.8 uitvoeringsbesluit Wkkgz):

wetten.overheid.nl/BWBR0037262/2018-08-01 besluit de inspectie in sommige gevallen de melding zelf te onderzoeken: het IGJ-onderzoek.

Evaluatie IGJ-onderzoek

Op grond hiervan zijn dertien IGJ-onderzoeken geëvalueerd die in het vierde kwartaal van 2017 en in 2018 zijn afgerond. We spraken hierover in 2019 met bestuurders, kwaliteitsmanagers en zorgprofessionals. De meesten van hen waren direct betrokken geweest bij de calamiteit.

Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen waren: op welke wijze draagt het IGJ-onderzoek, vanuit het perspectief van de bestuurder en zorgprofessional, bij aan het verminderen van de kans op herhaling van de onderzochte calamiteit? Welke mogelijk andere effecten heeft het IGJ-onderzoek op de zorg?

Resultaten

1. Het merendeel van de bestuurders en zorgprofessionals vindt dat het IGJ-onderzoek niet substantieel bijdraagt aan het verminderen van de kans op herhaling van de onderzochte calamiteit, omdat:

- de analyse van de calamiteit en de opgestelde verbetermaatregelen van het ziekenhuis/de particuliere kliniek zelf al voldoende risicoreductie opleveren;
- IGJ-onderzoek geen nieuwe bevindingen oplevert, vergeleken met de eigen analyse van de instelling;
- als de inspectie verbetermaatregelen oplegt, die weinig meerwaarde hebben.

Met name bestuurders ervaren een positief effect op de kwaliteit van zorg door de toezichthouder in het algemeen, en niet zozeer door IGJ-onderzoek. De inspectie als toezichthouder zorgt volgens hen ervoor dat instellingen scherp blijven op hun zorgverlening.

2. Een minderheid van de bestuurders en zorgverleners ervaart in sommige gevallen wel een meerwaarde van IGJ-onderzoek:

- IGJ-onderzoek is vaak een bevestiging dat de eigen (interne) analyse van de calamiteit goed is gedaan;

- soms helpt IGJ-onderzoek bij het sneller en/of meer gericht oppakken van de eigen geformuleerde verbetermaatregelen en/of het aanscherpen ervan;
- als onafhankelijk orgaan kan de inspectie 'lastige onderwerpen' soms makkelijker bespreken.

3. De meerderheid van bestuurders en zorgprofessionals vraagt zich af of de inspanningen, tijd en stress die het IGJ-onderzoek teweegbrengt in verhouding staat met wat het oplevert:

- IGJ-onderzoek heeft veel impact en geeft stress bij zorgprofessionals door: onduidelijkheid rond doel en reden IGJ-onderzoek, lange doorlooptijd, de onzekerheid over mogelijk individuele tuchtklacht.
- Het inspectierapport komt vaak nádat het ziekenhuis/de particuliere kliniek maatregelen heeft ingevoerd om de kans op herhaling van de calamiteit te voorkomen.

Ambitie: vergroten van de waarde van ons toezicht

Met de uitslag van de evaluatie willen we de waarde van ons toezicht optimaliseren: vergroten van de positieve effecten en verbeteren en/of verminderen van de negatieve effecten.

Hoe gaan we dat doen?

De evaluatie heeft veel aanbevelingen opgeleverd.

1. We onderzoeken hoe we waarde kunnen toevoegen aan ons toezicht. IGJ-onderzoek zal één van de vormen van eigen onderzoek blijven, naast bijvoorbeeld het toetsen van verbetermaatregelen. Daarnaast ontwikkelen we andere vormen van toezicht waardoor het IGJ-onderzoek minder dan nu zal plaatsvinden.
2. We gebruiken de tips van de evaluatie om de informatie over en het huidige proces van het IGJ-onderzoek te verbeteren:
 - maken van een informatiefolder over proces IGJ-onderzoek
 - verder verbeteren van brieven waarin IGJ-onderzoek aangekondigd wordt, door onder meer duidelijker reden en doel te communiceren
 - verbeteren proces door:
 - aan te geven op welke momenten en op welke wijze bestuurders en zorgprofessionals geïnformeerd worden en waarover;
 - waar mogelijk impact IGJ-onderzoek op betrokken zorgprofessionals verminderen;
 - waar mogelijk eerder aangeven of mogelijk een tuchtklacht volgt;
 - invoeren evaluatie na afronding IGJ-onderzoek.

Eind 2020 zullen de eerste resultaten van beide acties merkbaar zijn.